

ASANSÖR YÖNETMELİĞİ

20 Aralık 1995 Tarihli 22499 Sayılı Resmi Gazete

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Tanımlar

Amaç

Madde 1- Bu Yönetmelik, asansörlerin standartlarına uygun olarak yapılması ve işletilmesinin düzenlenmesini amaçlar.

Kapsam

Madde 2 - Bu Yönetmelik, ilgili İmar Kanunu usul ve mevzuatlarına göre yapılacak yapılara tesis edilecek her türlü asansörlerin projelendirilmesi, aksamın imali, asansör yerinin hazırlanması, montajı, kontrol ve deneylerinin yapılması, bakımı, işletilmesi ve yıllık kontrollerinde uyulması gereken standartları ve uygulama esaslarının yapılış şeklini kapsar.

Tanımlar

Madde 3 - Bu Yönetmelikte geçen terimler aşağıda tanımlanmıştır.

a) İlgili merciler:

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı (S.T.B.)

İçişleri Bakanlığı

Bayındırlık ve İskan Bakanlığı (B.İ.B.)

Türk Standartları Enstitüsü (T.S.E.)

Elektrik Mühendisleri Odası (E.M.O.)

Makina Mühendisleri Odası (M.M.O.)

Valilikler

Belediyeler

b) İmalat Belgesi: İmalat Sanayi Yönetmeliği çerçevesinde yer alan bir mamulün veya bu mamuller ile ilgili ana parçaların imalatı için S.T.B.'dan alınan belgedir.

c) Garanti Belgesi: S.T.B.'nin belirlediği esaslar dahilinde asansörde kullanılan aksam ve parçaların yapım ve montaj hatalarının belli bir süre için ücretsiz düzeltileceğini veya de-

ğiştirileceğini taahhüt eden belgedir.

d) T.S.E. Belgesi: T.S.E.'ce verilen Türk Standartlarına uygunluk belgesi.

e) T.S.E.K. Belgesi: Türk Standardı olmayan aksam ve parçalar için T.S.E.'ce verilen kalite uygunluk belgesi.

f) Asansör Bakım Firması Belgesi: S.T.B. veya bu Bakanlığın yetkili kıldığı merciden alınan belge.

g) Serbest Mühendislik ve Müşavirlik Belgesi: İlgili meslek odasınca verilen belge.

ğ) Büro Tescil Belgesi: İlgili meslek odasınca verilen belge.

h) Asansör: Boyutları ve yapımı itibariyle insan ve yükleri de içine alacak bir kabini olan, tam düşey veya tam düşey doğrultuya 15 dereceden daha az eğimli olabilen, kılavuz raylar arasında yapının belli duraklarına insan ve yükleri taşıyan elektrikli araçtır.

ı) Asansör Firması: Herhangi bir asansörü komple taahhüt edip, projelendiren, malzemesini temin edip montajını yapan, işletme ruhsatını alan ve bakımını üstlenen kuruluştur.

i) Asansör Aksamını İmal Eden Firma: Münhasıran asansörde kullanılan aksamdan bir veya bir kaçını imal eden kuruluştur.

j) Asansör Aksamı: Bir asansörü meydana getiren ve özellikle asansörde kullanılan ve kendi başına bir ünite olan parça ve/veya parçalar topluluğudur.

Bu aksamdan bazıları:

- 1- Tahrik Sistemi (Motor-makina vb.)
- 2- Kabin (Komple-askı düzeni, iskelet, izolasyon, tampon, halat bağlantıları vb.)
- 3- Kapı (Komple, kilit, fiş, kontak, kasa vb.)
- 4- Ray
- 5- Kumanda Panosu (Kontaktör, röle, kablo vb.)
- 6- Sinyalizasyon Parçaları (Butonlar, sesli ve ışıklı göstergeler vb.)

k) Bakımcı Firma: Asansörün, emniyetli ve kullanım amacına uygun tarzda çalışmasını temin için hizmet veren ve sözleşme süresince bakımını ve işletme sorumluluğunu üstlenen kişi veya kuruluşlardır. Her asansör firması aynı zamanda bakımcı firma vasfına haizdir.

l) Montaj Firması: Sadece asansör firmasına; bu firmanın mesuliyet ve kontrolü altında montaj hizmeti veren, bakım teşkilatı bulunmayan kişi veya kuruluşlardır.

m) Montaj: Asansörü meydana getiren aksam ve parçaları birleştirip çalışan bir asansör haline getirme işlemidir.

n) Parça: Asansörde kullanılan aksam dışındaki veya aksamı teşkil eden birimlerdir.

o) Asansör Kullanıcısı: Asansörden düşey hareket esnasında istifade eden veya asansörü buton vasıtasıyla harekete geçiren kişilerdir.

ö) Asansör Yaptırcısı: Asansör tesisi için asansör firmasıyla sözleşme yapan kişi veya kuruluştur.

p) Elektrik Projesi: Tesis edilecek asansörün tipine göre elektrikli kumanda, kontrol, emniyet sistemleri, sinyal sistemleri ve genel tahrik güç vb. sistemlerini ihtiva eden elektrik akım yollarını gösteren projelerdir. Bunlar birbirinden ayrılmaz bir bütündür.

r) Proje: Yapılacak tesisin hesaplarını, elektrik projelerini, ölçülerini ve binaya yerleşik şeklini kapsayan komple tasarımdır.

s) İnşaat Mahalli: Yapılarda asansör kabininin çalışacağı kuyu ile tahrik ve kumanda elemanlarının bulunduğu mahaldir.

ş) İşletme Ruhsatı: Asansörün standartlara ve yönetmeliğe uygun yapıldığını tevsik eden belgedir.

t) Trafik Hesabı: Bina şekil ve ihtiyaçlarına göre asansörün adet, hız, kapasite, kumanda ve kullanım şekillerini en ekonomik biçimde tespit eden hesap tarzıdır.

u) Yıllık Kontrol: Asansörün emniyet ve işletme yönünden standartlara uygun şekilde çalıştığının yılda en az bir defa yetkili bir mühendis tarafından kontrol edilmesidir.

İKİNCİ BOLUM

Asansör Tesisinin Yapımı ve İşletilmesi

Proje

Madde 4- Asansörün AVAN ve TATBİKAT Projeleri, Elektrik-Elektronik ve Makina Mühendisleri tarafından tespit edilen esaslara uygun olarak müştereken hazırlanacaktır.

Projelerin hazırlanmasında Türk Standardları esas alınacaktır. Türk Standardları kapsamı dışındaki işler için menşei memleket Standardları esas alınacaktır.

Asansör AVAN projeleri mimari proje ile birlikte yapılacak ve mimari projeye esas teşkil edecektir.

Asansörün tesisi ile ilgili TATBİKAT projeleri ise asansör montajı yapılmadan önce ilgili makama onaylatılacaktır.

İşletme Ruhsatı alınması aşamasında ilgili merciye ve asansör yaptırcısına ruhsatla birlikte verilecektir.

Trafik Hesabı

Madde 5 Mimari tatbikat projelerinin yapımından evvel, yapının özellik ve kullanım şartlarına uygun trafik hesabı yapılacaktır.

a) Trafik hesabı, Standard kapsamındaki işler için TS 1812'ye, Standard kapsamı dışındaki işler ve komple ithal işler için ise menşei ülkenin hesap usullerine göre asansör projelerini hazırlayan mühendis tarafından yapılacaktır.

b) Trafik hesabında kabul edilen ana kriterlerin sorumluluğundan bu kriterleri veren mimar, hesap sonucu bulunan asansör sayısı ve karakteristiğinin sorumluluğundan projeyi hazırlayan mühendis sorumlu olacaktır.

Mukavemet Hesabı ve Mekanik Proje

Madde 6

a) Asansörün Yapısını İlgilendiren Mukavemet Hesapları: İnşaatin statik hesabına uygun olmak üzere asansörün makina dairesine, kuyu dibine ve ray tespit yerlerine gelecek yüklerin miktar ve cinsini gösteren hesaplardır ve bu hesaplar makina mühendisleri tarafından tanzim edilip imzalanır.

b) Asansörün İmalatını İlgilendiren Mukavemet Hesapları: Asansörün projesine uygun, ilgili standartlara göre makina mühendisleri tarafından yapılacak mukavemet hesaplarıdır.

c) Asansöre ait mekanik projeler makina mühendisi tarafından tanzim ve imza edilecektir. Asansörün mekanik kısımlarının makina mühendisi teknik uygulama sorumlusunun nezaretinde projeye uygun olarak yapılmasından Asansör Firması sorumlu olacaktır.

Elektrik Projeleri

Madde 7 - Asansöre ait Elektrik-Elektronik projeleri Elektrik-Elektronik mühendisi tarafından tanzim ve imza edilecektir. Asansörün Elektrik-Elektronik ile ilgili kısımlarının Elektrik-Elektronik mühendisi teknik uygulama sorumlusu'nun nezaretinde projeye uygun olarak yapılmasından Asansör Firması sorumlu olacaktır. Elektrik projeleri işletme ruhsatı müracaatı esnasında verilecektir.

Asansörün Kurulacağı İnşaat Mahalli

Madde 8 - Yapılarda asansör tesisinin kurulacağı inşaat mahalleri, mutlaka; bu Yönetmeliğin 5 inci maddesindeki trafik hesabı sonucunda bulunan sayı ve karakteristiğe uygun asansörler için standartların öngördüğü boyutlarda olacaktır.

İnşaat Mahallinin Özellikleri

Madde 9 - Asansör tesisinin kurulacağı inşaat mahallinin;

a) Kat kapıları önündeki sahanlık, varsa Türk Standardlarına, yoksa yabancı standartlara uygun büyüklükte olacaktır.

b) Asansör makina dairesine çıkış merdiveni, binanın ana merdiveni özelliğinde olacaktır.

c) Asansör kuyusunun iç yüzü beton perde değilse toz tutmayacak şekilde perdahlı sıva yapılacaktır.

İş Kazaları ve Diğer Sorunlar

Madde 10

a) Asansör montajına başladıktan sonra, asansör kuyusunda olabilecek iş kazaları ve diğer sorunlardan, asansör firmasının elemanlarının çalıştığı anlarda asansör firması diğer zamanlarda ise inşaat firması sorumlu olacaktır. Bu durum montaja başlandığı anda asansör firması ve inşaat firması arasında hazırlanacak bir tutanakla belirlenecektir.

b) Asansör kuyularının bakımı esnasında yeterli derecede aydınlık olabilmesi için, asansör kuyusuna makina dairesinden kumandalı sabit aydınlatma tesisatı yapılmalıdır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Asansör Aksamının İmalatını ve Asansör Tesisini Yapan Firmaların Uyacakları Usul ve İşlemler

Asansör Aksamının İmali

Madde 11- Asansör aksamı imalatı yapan firmalar kendi bünyelerinde daimi çalışan Elektrik ve/veya Makina Mühendisi bulunduracaklardır.

Asansör Aksamı İmal Eden Firmaların Alacağı Belgeler

Madde 12- Asansör aksamı imalatı yapan firmalar, imal ettiği her aksam için aşağıdaki belgeleri almış olmalıdır.

- a) S.T.B.'dan İmalat Sanayi Yönetmeliği dahilinde "İmalat Belgesi"
- b) S.T.B.'dan "Garanti Belgesi"
- c) T.S.E.'den "TSE Belgesi" veya "TSEK Belgesi"

Garanti Belgesi, Servis ve İmalat Kalitesi

Madde 13- Asansör aksamı imalatını yapan firmalar imal ettiği her aksam için;

- a) Hatalı imalatın bilabedel değiştirileceğini tevsik eden garanti belgesini parça ile birlikte alıcıya verecektir.
- b) İmalatını yaptığı parçanın tamirini yapacak servisi bulunacaktır.
- c) İmalatının kalitesinin bozulduğu hallerde ilgili Bakanlık veya T.S.E.'nin bu husustaki uyarılarına göre kalitesini düzeltecek tedbirleri alacaktır.

Yedek Parça

Madde 14- Asansör aksamı imalatını yapan firmalar imal ettikleri her aksamın yedek parçası için;

- a) İmalatı devam eden aksam için yedek parça stoku bulunduracaktır.
- b) İmalatı iptal edilen parça için en az 10 senelik talebi karşılayacak yedek parça stoku bulunduracaktır.

Asansör Aksamı ile İlgili Eğitici Bilgiler

Madde 15- Asansör aksamı imalini yapan firma imal ettiği aksamın kullanıcısı olan firmaya aşağıdaki hususlarda eğitici bilgi verecektir.

- a) Aksamın asansörde yerine takılmasında, parçanın özeliği icabı dikkat edilmesi gereken hususlarda parça ile birlikte montaj talimatnamesi verecektir.
- b) Asansör aksamını imal eden firmalar imal ettikleri aksam için aksam ile birlikte teknik özellikleri içeren kullanma talimatnamesi de vereceklerdir.

Bu iki talimatname beraber veya ayrı ayrı olabilir. Asansör Aksamı ile İlgili Tanıtıcı Bilgiler Madde 16- Asansör aksam imalini yapan firma, imal ettiği her aksamın kullanıcısı tarafından kendisine kolayca tarif edilebilmesi için imal ettiği aksamın ana adını ve bu aksam içindeki her parçanın parça numarasını veya adını gösteren bilgiyi asansör firmasına parçayı verirken birlikte verecektir.

Asansör Tesisi

Madde 17- Asansör tesisini yapan asansör firmaları kendi bünyelerinde çalışan elektrik-elektronik ve makina mühendisi bulunduracaklardır. Asansör tesisi bu mühendislerin gözetiminde yapılacaktır. Mühendislerin "Serbest Mühendislik ve Müşavirlik Belgesi" ile "Büro Tescil Belgesi" asansör firması adına çıkartılmış olacaktır.

Asansör Tesisini Yapan Firmaların Alacağı Belgeler

Madde 18- Asansör tesisini yapan firmalar aşağıdaki belgeleri almış olacaklardır.

- a) S.T.B.'dan asansör tesisini yapabileceğini tevsik eden her tip asansör için "İmalat Belgesi"
- b) S.T.B.'dan "Garanti Belgesi"
- c) İmalat belgesini alan firmalar Türk Standardları Enstitüsü'nden "TSE Belgesi" veya "TSEK Belgesi"
- d) Çalıştırdıkları mühendisler için "Serbest Mühendislik ve Müşavirlik Belgesi" ile "Büro Tescil Belgesi"

Asansör Tesisini Yapan Firmaların Vereceği Belgeler

Madde 19- Asansör firmaları tesis ettikleri her asansör için;

- a) Hatalı montajı bedelsiz düzelteceğini tevsik eden garanti belgesini sözleşme ile birlikte yaptırıcıya verecektir.
- b) Garanti belgesi süresi asansörün işletmeye alındığı tarihten itibaren başlayacak ve en az bir yıl süreli olacaktır.

c) İşletme ruhsatı alınmaması halinde asansörün çalıştırılmadığı zamanlar garanti süresine ilave edilir.

Kullanım ile İlgili Eğitici Bilgiler

Madde 20- Asansör firması, kullanıcıya aşağıdaki hususlarda eğitici bilgi vermeye ve pratik eğitimi yaptırmaya mecbur olacaktır.

a) Asansörün arızalanması veya şebeke cereyanının kesilmesi sonucu kabinin kat arasında kalması halinde, kabin içinde mahsur kalanların çıkarılma tekniğini öğretici talimatnameyi asansörü işletmeye açarken asansör kullanıcıya verecek ve bu hususta asgari 2 kişiye pratik eğitim yaptıracaktır.

b) Asansör firması tesis ettiği asansörün kullanma talimatnamesi asansörün işletmeye alınması esnasında vermelidir. Asansör firması özellik arz eden tesislerde gerektiğinde pratik eğitimi de asansör kullanıcıya vermeye mecburdur.

Asansörün Ayar ve Deneyleri

Madde 21- Asansör firması tesisini yaptığı her asansörün ayar ve deneylerini standartlara uygun şekilde yapacak ve bu deneyleri yapan Elektrik-Elektronik ve Makina Mühendislerinin imzalı uygunluk raporunu işletmeye açma esnasında asansör yapıcısına teslim edecektir.

Asansör Firmasının Sorumluluğu

Madde 22- Montaj firması asansör firmasının sorumluluğu altında montajı yapacaktır. Projelendirme, malzeme temini ve bakım işlerinden yaptırıcıya karşı asansör firması sorumlu olacaktır. Asansör firması olmadan inşaat firması ya da asansör yapıcısı montaj firmasına asansör tesisi yaptıramaz.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İşletme Ruhsatı, Bakım, Yıllık Kontrol ve Kullanıcılarla İlgili Hususlar

İşletme Ruhsatı

Madde 23

a) Asansör firması yaptığı her asansör için Belediyelerden veya Belediye hudutları dışındaki yapılar için Valiliklerden işletme ruhsatı alacaktır.

b) Belediye veya Valilik İşletme Ruhsatı vereceği her asansörde aşağıdaki şartları arayacaktır.

1- Asansör firmasının bu Yönetmeliğin 18 inci maddesinde yazılı olan ve olması zorunlu bulunan belgelere sahip olduğunun kontrolü,

2- Bu Yönetmeliğin 4 üncü. 5 inci ve 7 nci maddelerinde belirtilen hesap ve projelerin, muayenesi yapılan asansöre uygunluğunun kontrolü,

3- Bu asansörle ilgili boyut, tolerans, muayene ve deneylerin, kullanılan standartdaki ilgili maddelere göre kontrolü,

4- Bakım sözleşmesinin varlığının kontrolü.

Bakım

Madde 24

a) Her asansör işletmeye alınmadan evvel sürekli kontrol altında tutulabilmesi için muhakkak bakım ve onarım sorumluluğunu taşıyacak bir asansör firması ile yazılı anlaşmaya bağlanacaktır. Bu firma genelde asansörü tesis eden firma olabileceği gibi bakımcı firma da olabilir. Ancak garanti süresi içinde bakımcı firma muhakkak asansörü yapan firma olmalıdır.

Asansör firması dışındaki bakımcı firmalar kendi bünyelerinde Elektrik-Elektronik ve Makina Mühendisi çalıştıracak ve aşağıdaki belgeleri almış olacaklardır.

1- Sanayi ve Ticaret Bakanlığından veya Bakanlığın yetkili kıldığı merciden Asansör Bakım Firması Belgesi

2- Çalıştırdıkları mühendisler için kendi firmaları adına çıkartılmış "Serbest Mühendislik ve Müşavirlik Belgesi" ile "Büro Tescil Belgesi"

b) Bakımı yapılan asansörlerde orijinal yedek parça kullanılacaktır. Orijinal yedek parçalar stokta yeterli miktarda bulundurulacak, bakımcı firmaların bu konudaki talepleri asansörü tesis eden asansör firması tarafından mutlaka karşılanacaktır.

c) Asansör firması veya bakımçı firma sözleşme yaptığı yıl içindeki asansöre bakım yapma periyodunu belirtecektir.

d) Garanti dışındaki bakım süresince arızaların giderilmesinin parça değiştirilmemesi halinde ücretsiz olduğu, parça değiştirilmesi gerektiğinde parçanın işçiliği ile birlikte ücrete tabi olacağı belirtilecektir.

e) Asansör firması veya bakımçı firma arıza ihbarına müdahale süresini belirtecektir.

Yıllık Kontrol

Madde 25- Yapının bağlı bulunduğu belediyelerce veya Belediye hudutları dışındaki yapılar için Valiliklerce yılda en az bir kere her asansörün kontrolü yapılacaktır. Ancak kadrosunda yeterli teknik eleman bulunmayan belediyeler veya valilikler yıllık kontrol işini, dışarıdan elektrik ve/ veya makina mühendisine yaptırabilecektir. Bu mühendis emniyet ve işletme yönünden tesisin işletilmesine engel bulunmadığını belirten ve sorumluluğunu taşıyan bir rapor verecektir. Bu rapor 3 nüsha olacak, Belediyede veya Valilikte, bakımçı firmada ve kullanıcıda kalacaktır. Bu raporun tanzim ettirilmesinin takibinden asansörün bulunduğu binanın yöneticisi ve bakımını yapan firma müştereken sorumludur.

Kullananlarla İlgili Hususlar

Madde 26- Asansör kullanan kişilerin aşağıdaki hususlara dikkat etmeleri gerekmektedir. Asansörün özelliğine göre farklılık arz edecek hususları asansör firması veya bakımçı firma yazılı olarak ilgililere verecek, ilgililer bu bilgileri kullanıcılara aktaracak ve görebilecekleri yere asacaklardır.

Bu bilgiler;

a) Asansör içinde kat arasında kalan kişilerin kurtarılmasında asansör firması veya bakımçı firmanın yazılı talimatına aynen uyulması,

b) Asansöre 12 yaşından küçüklerin yalnız binmelerinin önlenmesi,

c) Asansöre girerken kabinin o katta olup olmadığına dikkat edilmesi,

d) Asansöre girip çıkarken oyalayıcı hareketlerde bulunmayıp bu işin süratle yapılması,

e) Asansör kullanıcısının kat kapısını içeriden veya dışarıdan mutad şeklin dışında açmaya uğraşmaması,

f) Asansör kullanıcısının kat arasında kaldığında kapı camını kırarak çıkmaya çalışmaması,

g) Kapısız kabinlerde asansör kullanıcısının kabin içinde seyir halinde hareketli olan kapı tarafındaki duvara kendisinin veya beraberindekilerin veya eşyalarının temasına meydan vermemesi,

h) Asansör kullanıcısının kabin üstündeki çıkış kapağından kendi başına çıkmaya çalışmaması, (Bu kapak sadece dışarıdan kurtarmak isteyenler için kullanılacaktır.)

ı) Kabin içine konan yüklerin dengeli yüklenmesine dikkat edilmesi, kabin hareket halinde iken bu yüklerin kaymaması için tedbir alınması,

i) Kapısız kabinlerde kabinde yük varken yük ile kat kapısı arasında insan bulunmaması,

j) Anlaşmalı bakım yapan firma dışında başka bir firma ve kişilerin asansöre müdahale ettirilmemesi.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Geçici Madde 1-12 Mayıs 1989 tarih ve 20163 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Asansör Yönetmeliğine göre verilen İmalat Belgeleri geçerli olup, bu belgeleri alan firmaların yeni yönetmelikle belirlenen şartları yerine getirebilmeleri için yürürlük tarihinden itibaren 4 aylık süre tanınmıştır.

Yürürlükten Kaldırılan Yönetmelik

Madde 27- 12 Mayıs 1989 tarih ve 20163 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Asansör Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

Madde 28- Bu Yönetmelik yayımı tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 29- Bu Yönetmelik hükümlerini Sanayi ve Ticaret Bakanı yürütür.